

HF

Eksamensprojekt

2022

Forord

Dette grønne hæfte er til dig, som skal lave Eksamensprojekt (EP) på hf-enkeltfag.

Hæftet er tænkt som et arbejdsredskab for dig gennem hele processen og indeholder gode råd om selve arbejdsprocessen, skrivearbejdet, samarbejde med vejledere og materialeindsamling.

Vi anbefaler, at du indledningsvis læser hæftet igennem og derefter bruger det som opslagsværk undervejs i processen.

Arbejdet med EP er afhængig af din egen styring af arbejdet og din arbejdsindsats. Vi håber, at hæftet her kan være en god hjælp.

God fornøjelse med EP.

Indholdsfortegnelse

Forord	2
Hvad er en synopsis?	4
Opgaveproces	5
Du vælger 2-3 fag og område	5
Samarbejde med vejledere	5
Materialeindsamling og afgrænsning	6
Problemformulering	7
Synopsisskrivning	7
Formelle krav til Eksamensprojektet	8
1. Titel på emne og angivelse af de indgående fag.....	8
2. Problemformulering	8
3. Oversigt over de problemstillinger, der er arbejdet med	9
4. En præcisering af projektets konklusioner	9
5. Oversigt over, hvilke metoder der er anvendt i arbejdet.....	9
6. En konklusion, herunder eventuelt formulering af spørgsmål til videre arbejde	9
7. En oversigt over anvendte kilder	10
Den mundtlige eksamen	11
Tips til synopsiseksamen	11
Eksamensprojekt på hf-enkeltfag 2021	12

Hvad er en synopsis?

”En synopsis kan karakteriseres som en tekst, der ikke kan stå alene, men forudsætter en senere uddybning i en mundtlig præsentation og efterfølgende dialog. Synopsen udgør med andre ord ikke en fuldstændig besvarelse af opgaven. Synopsen er karakteriseret ved – i modsætning til traditionelle opgavebesvarelser – at være åben for uddybninger og tilføjelser, og den indeholder momenter, som lægger op til dialog. Synopsen tjener desuden til at strukturere den efterfølgende mundtlige fremlæggelse, og synopsen fungerer herved som ”et talepapir”, der hjælper til at fastholde den røde tråd i fremlæggelsen.”

Fra ”Eksamensprojekt – hf-enkeltfag. Vejledning August 2010.”

Opgaveproces

Du vælger 2-3 fag og område

Eksamensprojektet skal gennemføres i 2 eller 3 fag; og skal laves af kursister, der tager en fuld hf-eksamen som enkeltfag. Eksamensprojektet skal skrives på det højeste faglige niveau, som kursisten har eller har haft faget på. Dette gælder også hvis x fag afsluttes til sommer.

Snak med andre, som skal lave eksamensprojekt, og hjælp hinanden med at udvikle ideer. Lav evt. "brainstorm" eller andet, hvor I får ideer og præsenterer ideerne for hinanden. Brug evt. en anden til at coache dig på dine ideer. Snak med nogle faglærere om dine ideer. I kan også gå sammen 2 eller 3 i en gruppe. Gruppen afleverer én fælles synopsis.

Samarbejde med vejledere

Du får af skolen tildelt vejledere, som er faglærere i de valgte fag. Du skal gøre dig klart, hvordan du kan bruge dine vejledere bedst. Tag en snak med dem om det.

Det er dit ansvar at lave aftaler med dine vejledere, som giver dig respons på dine ideer og forslag til materialer, metoder, synopsisens struktur mv.

Det er vejledernes ansvar, at synopsisens indhold falder inden for rammerne af de fag, du skriver i. Sammen med dine vejledere afgrænser og fokuserer du på indholdet i dit emne.

Vejlederne har et begrænset antal timer til rådighed og kan af den grund ikke være til rådighed hele tiden.

Det er derfor vigtigt, at du bruger vejlederne på en hensigtsmæssig måde. Lav klare aftaler med dine vejledere om indholdet i jeres møder. Forbered møderne – lav en lille dagsorden ud fra, hvad du har behov for at få snakket igennem. Notér stikord fra møderne, så du husker, hvad der var centralt af litteraturhenvisninger, gode råd, konklusioner mv. Vær sikker på, at du forstår, hvad dine vejledere siger og mener. Spørg til du er sikker! Brug evt. også mail i din kontakt til vejlederne, hvis du har hurtige spørgsmål eller mindre problemstillinger.

I starten vil dine vejledere være dine sparringspartnere til at udvikle ideer og brainstorme på dit emne. Undervejs bliver vejlederen i højere grad en konkret faglig ressource, som du kan stille konkrete faglige spørgsmål og afprøve dine faglige argumenter på.

Materialeindsamling og afgrænsning

At indsamle, sortere og bearbejde et materiale til en opgave er en løbende proces fra idéfasen til skrivefasen. Det er vigtigt, at du i denne proces bliver mere præcis i dit valg af materiale efterhånden som processen skrider frem. Et fokus og en problemformulering vil hjælpe dig til at vælge og bearbejde det materiale som støtter din opgave.

Det er først og fremmest dit ansvar at indsamle det relevante materiale. Vejlederne kan hjælpe med ideer til emner, titler eller forfattere, og vejlederne kan også hjælpe med at vurdere relevansen af dit valg af materiale. Du skal vælge alsidigt materiale. De auditive og visuelle midler (AV-midler) samt IT-materiale kan ikke anvendes alene.

Det er en god ide at bruge folkebiblioteket, hvor du kan få en udmærket service, hvis du ved præcist hvad du leder efter. Vær opmærksom på, at folkebiblioteket ofte skal bruge tid (dage/uger) på at fremskaffe materiale. Spørg derfor i god tid. Biblioteket kan kontaktes over nettet på www.bibliotek.dk.

Under bearbejdningen skal du også være opmærksom på fagets traditioner og metoder. Der er forskel på fysik og dansk (spørg din faglærer). Opgaven er tværfaglig, så husk, at der er forskellige faglige tilgange til stoffet.

I dag er der mange muligheder for at indsamle materiale, men du skal sikre dig, at materialet er relevant og at du forholder dig kildekritisk. Især skal du være opmærksom på internetkilder. De er nemt tilgængelige, og der er mange af dem, men du skal være opmærksom på pålideligheden.

Når du søger på internettet, er der her nogle gode råd du kan følge:

- Begræns din søgning.
- Præcisér din søgning – husk hvad du leder efter.
- Lav mange søgninger og sammenlign.
- Spørg din vejleder om internetmaterialets kvalitet.

Der er også andre muligheder for materialeindsamling. På skolen har vi fx lærebøger i bogdepotet. Her skal det være en faglærer eller vejlederen, der står for udleveringen som sker gennem BOSS-systemet på kontoret. Elektroniske bøger fra timerne kan du også bruge.

Uanset om du bruger bøger, i-bøger eller internetbaseret materiale så vær altid opmærksom på, hvem afsenderen er!

Du kan også bruge AV-midler som kildemateriale, dvs. radio og tv. Her er internettet også et godt sted at lede. Fx har Danmarks Radio et udmærket arkiv af radio og tv-udsendelser. Ved AV-midler skal du som regel se/høre hele udsendelsen igennem, men du skal stadig være kritisk, når du udvælger passager. De skal være relevante i forhold til problemstillingen. Du kan nemt lade dig rive med og glemme fokus.

Du skal være opmærksom på, at kun sjældent kan hele det fundne materiale fra én kilde bruges. Det vil som regel kun være brudstykker, som er brugbare for din problemstilling. Derfor er det en god ide først at orientere dig i bogen: læs indholdsfortegnelsen, forord, indledning og skim de kapitler, som du tror, er brugbare. På det grundlag kan du så vælge hvilket stof, du vil bruge.

Materialet bearbejdes undervejs. Ved "bearbejdning" forstår vi en studielæsning af stoffet. Husk at tage noter systematisk. Stil spørgsmål til stoffet; det fremmer forståelsen! Perspektiver stoffet og prøv at se og forstå forskellige kilder i forhold til hinanden, hvor er de enige, hvor er de uenige. Vær kildekritisk – hvad vil afsenderen sige, hvad er budskabet, hvad betyder det i forhold til din problemstilling? Det vil også være en fordel at have forskellige kilder om det samme, hvis det kan lade sig gøre.

Problemformulering

Du skal formulere en overordnet problemformulering i form af et paradoks, et spørgsmål eller et dilemma. Spørg dig selv, hvad der har undret dig eller gjort dig nysgerrig.

Derudover skal du formulere de problemstillinger, som er nødvendige for samlet at belyse din overordnede problemstilling. Du skal sørge for, at du har en problemstilling på hvert af de tre taksonomiske niveauer (Redegørende, Undersøgende/analyserende og Diskuterende).

Arbejdsprocessen er ofte omvendt, nemlig at du har en række problemstillinger, som du synes er relevante og dernæst formulerer en overordnet problemformulering (se også formelle krav til synopsis).

Dine vejledere skal **(med underskrift)** godkende din problemformulering.

Synopsiskrivning

Du kan skrive din synopsis løbende fra du har valgt område og snakket med en vejleder inden for de sidste 6 uger af skoleåret.

Skolen har afsat 3 dage til dig i maj. Det er meningen, at du her kan samle alt det du har lavet indtil nu i en synopsis. Du har mulighed for at arbejde på skolen i de 3 dage. Tidspunktet for disse dage fremgår af bagsiden af dette hæfte.

Op til de 3 dage skal du så vidt muligt have læst og analyseret dit materiale og have et godt overblik over det, der skal ligge til grund for formuleringen af din synopsis.

Skolens tidsplan

- Februar:* Orientering om eksamensprojekt
- Februar:* Frist for tilmelding med angivelse af fag og vejledere
- Marts:* Kursus i synopsiskrivning
- April:* Vejlederne godkender din problemformulering
- Maj:* Eksamensprojektdage
- Maj/juni:* Mundtlig eksamen

Formelle krav til Eksamensprojektet

Et eksamensprojekt indeholder udarbejdelsen af en synopsis på 2-3 sider. Denne synopsis skal indeholde følgende elementer:

1. Titel på emne og angivelse af de indgående fag
2. Problemformulering
3. Oversigt over de problemstillinger, der er arbejdet med
4. En præcisering af projektets konklusioner
5. Oversigt over, hvilke metoder der er anvendt i arbejdet
6. En konklusion, herunder eventuelt formulering af spørgsmål til videre arbejde
7. En oversigt over anvendte kilder.

1. Titel på emne og angivelse af de indgående fag

Af forsiden skal titel på emne og fag fremgå. Der er ikke et formelt titelblad.

2. Problemformulering

Du skal her beskrive de fænomener du vil undersøge i dit eksamensprojekt. Hvad var dit overordnede spørgsmål, paradoks eller dilemma:

- Eks.: 1) Hvilke forklaringer kan der gives på, at så mange indvandrere ikke føler sig velkomne i Danmark?
- Eks.: 2) Mange indvandrere føler sig ikke velkomne i Danmark, og alligevel er der en fortsat indvandring.
- Eks.: 3) Hvorfor er HIV/AIDS en frygtelig sygdom, og hvordan kan det være, at man har så svært ved at stoppe AIDS-epidemien?

3. Oversigt over de problemstillinger, der er arbejdet med

Du skal her opstille de spørgsmål, emneområder eller problemstillinger, du har inddraget for at afklare din problemformulering.

Når du har skrevet en af dine problemstillinger, skal du **IKKE** skrive hele afsnit med dine svar. Du skal derimod lave en række stikord eller korte sætninger, der indeholder det centrale i det, der vil være dine svar. Selve svarene skal du fremlægge ved den mundtlige del af eksamensprojektet.

Stikordene eller de korte sætninger skal dels hjælpe læseren af din synopsis til at se, hvilke områder du vil inddrage i dine svar og dels hjælpe dig selv til at strukturere indholdet i din fremlæggelse ved den mundtlige eksamination.

4. En præcisering af projektets konklusioner

Hvad er eksamensprojektets konklusioner, og hvilke belæg er der for dem? Det er også her en god ide at lægge op til spørgsmål, som du ønsker at tage op og uddybe under den mundtlige eksamination.

Ved eksaminationen skal du indgå i en dialog om de problemstillinger, du har set som væsentlige.

5. Oversigt over, hvilke metoder der er anvendt i arbejdet

Hvordan har du arbejdet med dit emne og dine problemstillinger? Det er forskelligt fra fag til fag, så snak med din vejleder om, hvordan det kan beskrives i synopsisen.

I nogle fag vil der være tale om, at du tager udgangspunkt i forsøg, der er lavet – enten af dig selv eller andre, som du refererer til – i andre fag vil der være tale om, at du anvender undersøgelser, som du uddrager det væsentlige fra, og i atter andre fag er der tale om, at du anvender kilder eller tekster og udlægninger af disse. I andre fag vil der være tale om litteraturstudier (tekstanalyser).

Altså – snak med din vejleder om metode i forhold til de konkrete fag.

6. En konklusion, herunder eventuelt formulering af spørgsmål til videre arbejde

Her skal du lægge op til hvilke temaer, der er relevante at drøfte i forhold til din overordnede problemformulering. Endvidere kan du angive, hvilke andre problemstillinger eller temaer, der kunne videreføre og uddybe de problemstillinger, du har beskæftiget dig med i projektet og ønsker at tage op i den mundtlige eksamination.

I perspektivering til videre arbejde laver du nogle linjer til bl.a. andre faglige indgange til dine problemstillinger.

7. En oversigt over anvendte kilder

Der skal være en præcis oversigt (litteraturliste) over det materiale, du har anvendt i undersøgelsen af dine problemstillinger. Her er der dels tale om litteratur, kilder mv., samt andet materiale. I denne del kan du også i stikordsform angive, hvilke overvejelser du har haft med at anvende de forskellige former for materiale. Eks. hjemmesider, hvor du har gjort overvejelser om, hvorvidt du kan have tillid til de informationer, du har fundet (kildekritik).

Litteraturliste

Litteraturlisten angiver hvilke værker og øvrige kilder der er anvendt. Den opstilles i alfabetisk orden sorteret efter forfatternavne. *Bøger* angives altid med forfatter (efternavn og fornavn), titel på bogen, forlag og udgivelsesår. *Artikler* angives altid med forfatter (efternavn og fornavn), titel på artiklen, tidsskriftets navn, årgang og nummer. *Internetreferencer* angives med den fulde internetadresse samt i øvrigt som for bøger og/eller tidsskrifter. Desuden anføres dato for den hentede internetoplysning.

Her er nogle eksempler på hvordan litteraturlisten kan se ud (venstre spalte skal ikke med):

Bøger: Aslan, Reza: *Kun én Gud*, People's Press, København 2005.

Artikler: Andersen, Martin Krogh: "Muhammeds redaktør" Berlingske Tidende, 10. marts 2010.

Hjemmesider: www.islam.dk/fastens-indre (hentet 20.10.2012).

Evt. bilag

Som evt. bilag medtages det materiale, det er uhensigtsmæssigt eller mindre relevant at placere inde i opgaven, men som kan være relevant for forståelsen af opgavens hoveddel. Det kan være længere tekstuddrag, billeder, tabeller, print fra hjemmesider mv. Bilag må ikke være meget omfattende, helst ikke mange sider. Bilagene nummereres fortløbende – dvs. bilag 1, bilag 2 mv. og de angives i indholdsfortegnelsen.

Den mundtlige eksamen

Som afslutning på dit eksamensprojekt skal du til en individuel mundtlig eksamen. Der er afsat 30 minutter til eksamen.

Det betyder du skal forberede en struktureret præsentation af indholdet i dit eksamensprojekt, samt lægge op til en videre diskussion af de problemstillinger, du har berørt i din synopsis. Præsentationen bør ikke vare mere end 10-12 minutter. Efter præsentationen vil eksaminator og censor stille spørgsmål til dig vedr. din fremlæggelse. Også hvis synopsen er udarbejdet i en gruppe, skal du op til en individuel mundtlig eksamen.

Tips til synopsiseksamen

- a) lav en disposition, som du også fremlægger ved eksamen så lærer/censor kender oplægget.
- b) lav evt. en indledning, hvor du skitserer, hvad der satte dig i gang, og hvilke tanker du havde omkring dit emne, så det virker som en appetitvækker for lærer og censor.
- c) uddyb nogle af dine problemstillinger, som er centrale – evt. i form af hvilke yderlige synsvinkler der er relevante, hvad kunne du have skrevet, hvis du skulle have uddybningerne færdige, hvorfor valgte du at belyse de beskrevne problemstillinger.
- d) hvilke perspektiver ser du i dit emne? Læg op til en diskussion.
- e) er du blevet klogere omkring emnet, siden du afleverede din synopsis?
- f) hvor er der nogle mangler?

Medbring et talepapir med stikord, eller støt dig fx til et PowerPoint-oplæg.

Grundlæggende skal din indgang til den mundtlige eksamination være, at du er parat til dels at fremlægge de resultater du er nået frem til, og dels at du er parat til at kunne diskutere dit indhold og dine konklusioner – herunder dine underbygninger i form af kilde-materialer, analyser mv.

Eksamensprojekt på hf-enkeltfag 2022

Uge	Dato	Kursist	Vejledere
6	Tirsdag d. 8. februar Kl. 8.00-8.45.	Orienteringsmøde for kursister om eksamensprojektet. Det grønne hæfte med køreplanen gennemgås og kan efterfølgende findes på vuctm.dk	BM deltager.
		Kursisten opsøger og diskuterer fag og emneområder med egne lærere. Kursisten snakker evt. med kammerater om at lave grupper.	Faglærerne står til rådighed for kursisters spørgsmål.
6	Fredag d. 11. februar	Eksamensprojektets fag, emne, evt. gruppe og vejleder vælges og blanket afleveres på kontoret i Thisted. Herefter kan der ikke ændres på fag og vejledere!	
11	Onsdag d. 16. marts Kl. 8.00-9.35.	Synopsisskrivekursus.	Lærer ikke fundet endnu.
14	Fredag d. 8. april	Problemformulering skal godkendes af vejledere med underskrift og blanket afleveres på kontoret i Thisted.	
18	Mandag d. 2. maj – onsdag d. 4. maj (3 hele dage)	Eksamensprojektdage (al undervisning er aflyst for EP-skriverne). Kursisten udarbejder synopsis. Aflevering af synopsis onsdag d. 5. maj kl. 14.00 på kontoret i Thisted. 3 eksemplarer pr. kursist.	Vejleder i synopsisarbejdet. Vejledning efter aftale.
	Maj/juni	Eksamen.	Eksaminerer.

HUSK! Det er dit eget ansvar at kontakte og lave aftaler med vejledere.

Det er også dit eget ansvar at følge med i LUDUS Web vedr. tidspunkt, lokale mm.

Ved spørgsmål, kontakt hf-uddannelseschef Lars Bo Majgaard på bm@vuctm.dk